

Odbor za zagotavljanje skladnosti poslovanja skupine Comtrade (v nadaljevanju: Odbor za zagotavljanje skladnosti poslovanja) na seji, dne 19.12.2022, sprejema:

KODEKS RAVNANJA SKUPINE COMTRADE

OPREDELITEV POJMOV.....	2
PREAMBULA	5
UVOD	7
1. Osnovna pravila vedenja	8
1.1 Vedenje, ki je v skladu z zakonodajo	8
1.2 Vzajemno spoštovanje, integriteta in pošteno ravnanje	9
1.3 Ogdovornost za ugled skupine Comtrade	9
1.4 Upravljanje, odgovornost in nadzor	9
1.5 Odgovornost do družbe in države	9
2. Obravnava poslovnih partnerjev in tretjih oseb.....	10
2.1 Poštena konkurenca in protimonopolna zakonodaja	10
2.2 Preprečevanje podkupovanja in korupcije: dajanje podkupnine (aktivna korupcija).....	12
2.3 Preprečevanje podkupovanja in korupcije: sprejemanje podkupnine (pasivna korupcija)	12
3. Darila in gostoljubnost (povabila in zabave)	12
3.1 Politično udejstvovanje, prispevki in sponzorstvo	13
4. Javna naročila	13
5. Preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma.....	14
6. Sodelovanje s strankami in podizvajalci	14
7. Izogibanje navzkrižju interesov	15
7.1 Konkurenčna prepoved, dodatna zaposlitev in prostovoljstvo.....	15
8. Ravnanje s premoženjem Comtrade	16
9. Ravnanje z zaupnimi informacijami.....	16
9.1 Evidence in finančna integriteta.....	17
9.2 Varovanje osebnih podatkov.....	17
10. Okolje, zdravje in varnost pri delu.....	19
10.1 Okolje	19
10.2 Zdravje in varnost pri delu.....	19
11. Izvajanje in spremljanje skladnosti.....	19
12. Končne določbe	19

OPREDELITEV POJMOV

Pojmi z veliko začetnico, uporabljeni v Kodeksu ravnanja skupine Comtrade (v nadaljnjem besedilu: Kodeks ravnanja), imajo pomen, kot je opredeljen v nadaljevanju, razen če kontekst jasno zahteva drugačen pomen:

Aktivna korupcija se nanaša na dejanje ponujanja in/ali dodeljevanja kakršnihkoli prednosti, obljubljanja ali predlaganja takšnih prednosti oziroma koristi, bodisi na neposredni ali posredni način, prav tako pa se nanaša tudi na plačila ali dane koristi kateri koli javni ali zasebni osebi v zameno za neposredno ali posredno obljubljeno, ponujeno ali dano oziroma zahtevano, sprejeto ali pričakovano korist zase ali za drugega.

Zastopnik pomeni osebo, ki deluje v imenu druge osebe in/ali skupine.

Preprečevanje podkupovanja in korupcije se nanašata na dejavnosti, namenjene izkoreninjanju ali preprečevanju nepoštenega ter goljufivega ravnanja. To vključuje postopke, ki veljajo za skupino Comtrade, ter tudi usposabljanje zaposlenih.

Protimonopolna pravila pomenijo pravila za zaščito pred nepoštenimi poslovnimi praksami, ki na kakršenkoli način omejujejo konkurenco na trgu.

Preprečevanje pranja denarja (PPD) se nanaša na zakone, predpise in postopke, ki jih sprejemajo finančne institucije in drugi organi z namenom odvratanja oziroma preprečevanja pranja denarja.

Podkupovanje pomeni kakršno koli plačilo v gotovini ali dajanje kakršnih koli vrednejših predmetov, z namenom vplivanja na sprejemanje odločitev.

Poslovni partner se nanaša na posameznika ali podjetje, ki je v poslovnem odnosu z družbo Comtrade (prodajalec, stranka, podizvajalec, svetovalec, zastopnik).

Konkurent se nanaša na podjetje, ki komercialno ali gospodarsko tekmuje s skupino Comtrade in/ali eno od njenih podružnic.

Skladnost poslovanja se nanaša na vnaprej opredeljen obseg notranjih aktov in pravil, usklajenih z zakoni, predpisi in ravnanjem zaposlenih v skupini Comtrade.

Odbor za zagotavljanje skladnosti poslovanja se nanaša na odbor na poslovodni ravni, ki je odgovoren za vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje sistema skladnosti poslovanja v skupini Comtrade.

Pooblaščenec za zagotavljanje skladnosti poslovanja se nanaša na zaposlenega, ki je odgovoren za vzdrževanje politike in postopkov skladnosti poslovanja, z namenom, da bi ostal znotraj določenega regulativnega okvira.

Sistem zagotavljanja skladnosti poslovanja se nanaša na sklop različnih pravil, namenjenih zagotavljanju skladnosti poslovanja skupine Comtrade.

Comtrade ali skupina Comtrade se nanaša na skupino Comtrade Group B.V. Nizozemska, skupaj z njenimi hčerinskimi in povezanimi družbami.

Nasprotje interesov se nanaša na situacijo, v kateri ima oseba možnost pridobiti osebno korist od dejanj ali odločitev, ki jih je sprejela pri opravljanju svojih delovnih obveznosti.

Svetovalec se nanaša na osebo, ki strokovno in profesionalno svetuje v okviru svoje poklicne dejavnosti.

Poslovna zabava se nanaša na zasebni dogodek, ki ga pravna oseba organizira za svoje osebje, stranke ali ostale deležnike. Ti dogodki so lahko namenjeni za širše občinstvo, kot so kongresi in konference, ali za manjše dogodke, kot so izleti, počitniške zabave ali celo zasebni koncerti.

Korupcija pomeni nepošteno in/ali goljufivo ravnanje, ki običajno vključuje podkupovanje. Korupcija se lahko pojavi na aktiven ali pasiven način.

Stranka pomeni, da gre za podjetje in/ali organizacijo, ki kupuje blago ali storitve od skupine Comtrade.

Donacija se nanaša na denar ali blago, ki je namenjeno pomoči osebi ali organizaciji.

Zaposleni pomeni, da gre osebo, ki ima s skupino Comtrade sklenjeno pogodbo o zaposlitvi oziroma opravlja delo v Comtrade na kateri koli drugi pravni podlagi.

Plačila za pospeševanje se nanašajo na manjša plačila za zagotovitev ali pospešitev dejanj uradne osebe.

Goljufija pomeni nezakonito oziroma kaznivo prevaro, katere namen je pridobiti finančno ali drugo osebno korist.

Darilo pomeni kakršno koli korist, dano v obliki blaga in/ali storitve, ki se lahko izmeri v prostovoljno danih sredstvih in je neposredno ali posredno neodplačna. Darila so lahko izražena v denarju ali ostalih podobnih oblikah, med drugim tudi v blagu, darilnih bonih, premičninah ali nepremičninah itd.

Državni uradnik pomeni, da gre za uradnika ali zaposlenega v katerem koli državnem organu, agenciji ali drugem javnem telesu, na kateri koli ravni, vključno z uradniki ali zaposlenimi v podjetjih v državni lasti in javnih mednarodnih organizacijah ter zaposlenimi v političnih strankah.

Gost pomeni osebo, ki je povabljen, da obišče Comtrade ali se udeleži dogodka, ki ga organizira Comtrade.

Gostoljubnost pomeni prijazno in velikodušno sprejemanje in zabavanje gostov.

Posrednik pomeni, da gre za osebo, ki deluje z namenom povezovanja oseb z namenom ustvarjanja okoliščin, ki omogočajo doseg dogovorov o poslovnem sodelovanju (sklepanje pogodb).

Vabilo pomeni predlog za udeležbo ali sodelovanje na dogodku, konferenci, izletu, večerji itd.

Pogodba o skupnem vlaganju (Joint Venture) se nanaša na skupni dogovor glede naložbe, sklenjen za komercialne namene med dvema ali več osebami, ki sicer ohranijo svojo ločeno identiteto.

"Spoznaj svojo stranko/kupca" (KYC) se nanaša na splošno poslovno načelo, ki se uporablja za boljše razumevanje in poznavanje poslovnih partnerjev.

Pravo preprečevanja omejevanja konkurence se nanaša na področje prava, ki spodbuja ali si prizadeva ohraniti konkurenco na trgu z urejanjem protikonkurenčnega ravnanja gospodarskih družb.

Poslovodstvo pomeni vodje poslovnih enot, generalne direktorje družb Comtrade in vodje podpornih funkcij.

Pranje denarja pomeni nezakonit postopek, s katerim se ustvarja videz, da velike vsote denarja, pridobljene z nezakonitimi aktivnostmi, izvirajo iz zakonitih virov. Denar, ki izvira iz nezakonite aktivnosti, se šteje za nezakonitega, s postopkom pa se "opere", da bi bil videti zakonito pridobljen.

Klavzula o konkurenčni prepovedi se nanaša na klavzulo iz pogodbe o zaposlitvi, v skladu s katero se zaposleni strinja, da med zaposlitvijo v skupini Comtrade in/ali po njej ne bo začel opravljati podobnega poklica. Ta omejitev je potrebna za zaščito poslovnih interesov skupine Comtrade.

Pogodba o nerazkritju informacij (NDA) se nanaša na pogodbo, s katero se ena ali več strank strinja, da ne bodo razkrile zaupnih informacij, ki so jih pridobile pri skupnem poslovanju.

Pasivna korupcija se nanaša na dejanje neposrednega ali posrednega zahtevanja, sprejemanja ali prejetja plačila, koristi ali ugodnosti od javne ali zasebne osebe v zameno za neposredno ali posredno obljubljeni, ponujeno ali dano oziroma zahtevano, sprejeto ali pričakovano korist zase ali za drugega.

Politični prispevek se nanaša na kakršno koli plačilo, darilo, naročnino, oceno, pogodbo, plačilo za storitve, prispevke, posojilo, opustitev, predplačilo ali depozit denarja ali ponujanje katere koli vrednejše stvari kandidatu za javno funkcijo ali politični stranki.

Ocena tveganja se nanaša na sistematičen postopek ocenjevanja morebitnih tveganj, ki so lahko povezana s predvideno dejavnostjo.

Ponudnik storitev pomeni osebo fizično ali pravno osebo, ki opravlja storitve za drugo stranko. Opravljanje storitev med ponudnikom storitev in podjetjem običajno ureja pogodba o opravljanju storitev.

Dodatna zaposlitev pomeni dodatno delo, ki ga zaposleni opravlja poleg svojega osnovnega dela (v skupini Comtrade) z namenom, da bi pridobil dodaten zaslužek.

Sponsoriranje se nanaša na podporo osebi, organizaciji in/ali dejavnosti z dajanjem denarja, spodbud ali drugih oblik pomoči v zameno za oglaševanje.

Podizvajalec pomeni pravno ali fizično osebo, ki za skupino Comtrade opravlja delo v okviru večjega projekta.

Podrejeni pomeni zaposlenega, ki je na delovnem mestu uvrščen neposredno pod drugo osebo, ki ji je neposredno podrejen (nadrejeni).

Nadrejeni pomeni posameznika, ki je po rangu ali položaju višji od drugih zaposlenih (podrejenih).

Prodajalec se nanaša na pravno osebo, ki skupini Comtrade prodaja izdelke ali storitve.

Financiranje terorizma se nanaša na zbiranje ali zagotavljanje sredstev z namenom, da se uporabijo za podporo terorističnih dejanj ali organizacij.

Tretja oseba pomeni pravno osebo ali fizično osebo, ki ni zaposlena ali ni poslovni partner družb iz skupine Comtrade.

V tem Kodeksu ravnanja, v kolikor ni določeno drugače, uporaba besed v ednini vključuje tudi množino (in obratno), uporaba katerega koli spola pa se nanaša na vse spole.

PREAMBULA

S SKLADNIM POSLOVANJEM NADGRAJUJEMO SKUPINO COMTRADE

Skupina Comtrade se zaveda, da včasih majhen "programski virus" povzroči veliko škodo informacijski varnosti in omrežni tehnologiji. Enako velja za nepošteno poslovne prakse.

Kot sta procesor in pomnilnik pomembna sestavna dela računalnika, so poštenost, verodostojnost in integriteta najvišji standardi skladnosti poslovanja. Skladnost poslovanja skupine Comtrade gre z roko v roki z njenim uspešnim poslovanjem, ki mu daje dodano vrednost. Neprimerno ravnanje enega posameznika lahko resno ogrozi ugled in obstoj celotne ter ogrozi njeno poslovanje in zaposlovanje.

Skupina Comtrade je zavezana k spoštovanju najvišjih standardov etičnega poslovanja in integritete. Določila Kodeksa ravnanja temeljijo predvsem na spoštovanju zakonov in drugih zahtev, ki jih je potrebno spoštovati povsod, kjer posluje skupina Comtrade.

Vsi zaposleni so dolžni spoštovati sprejete politike in postopke skupine Comtrade ter spoštljivo ravnati s poslovnimi partnerji in tretjimi osebami.

Namen Kodeksa ravnanja je preprečevati, odkrivati in se odzivati na neprimerno ravnanje. Kodeks ravnanja velja za vse zaposlene in poslovne partnerje.

Kršitev Kodeksa ravnanja ali posameznih zakonov krni ugled skupine Comtrade in njenih zaposlenih ter lahko vodi do odškodninskih in kazenskih sankcij.

Posledice kršitve Kodeksa ravnanja ali zakonov so stroge in lahko vključujejo disciplinske postopke in druge ukrepe, kot so odpoved pogodbe o zaposlitvi, začasna odstranitev z dela in globa.

Kaj je strogo prepovedano?

Skupina Comtrade vodi politiko ničelne tolerance do kakršnega koli kaznivih ali drugače nezakonitih dejavnosti. Naslednje dejavnosti so bile opredeljene kot posebej škodljive in so s Kodeksom ravnanja izrecno prepovedane:

- **Goljufija:** Vsi zaposleni morajo zagotoviti, da je vsa njihova komunikacija jasna, natančna in odkrita. Evidence, ki jih vodijo, morajo pošteno in natančno odražati dejstva.
- **Korupcija:** Vse oblike podkupovanja so prepovedane, tudi če lokalna poslovna praksa dopušča ali celo zahteva takšno ravnanje. Zaposleni se morajo zavedati, da se podkupovanje lahko odraža tudi v obliki daril, gostoljubja ali vabil na zabave. Za dajanje, ponujanje ali sprejemanje daril, gostoljubja ali udeležbe na zabavi je potrebna odobritev nadrejenega. Zaposleni ne smejo dajati, ponujati ali sprejemati daril, gostoljubja ali biti udeleženi na zabavi, ki presega običajno poslovno vljudnost.
- **Dogovarjanje:** Zaposleni ne smejo sodelovati pri ravnanju, ki bi lahko pomenilo omejevanje konkurence, kot so npr. določanje cen, prirejanje ponudb in razdeljevanje trga.
- **Prisila:** Zaposleni ne smejo groziti ali ustrahovati druge osebe, prav tako pa pri opravljanju dejavnosti Comtrade ne smejo uporabljati drugih oblik pritiska, kot je na primer izsiljevanje.

Del nalog in etične odgovornosti vsakega zaposlenega je, da pomaga pri uveljavljanju Kodeksa ravnanja. Vsak zaposleni mora biti pozoren na morebitne kršitve in v primeru, da opazi kakršne koli kršitve ali sum na kršitve Kodeksa ravnanja, o tem takoj poročati po postopku, kot ga določa ta Kodeks ravnanja.

Kakršni koli povračilni ukrepi, grožnje ali kakršni koli drugi negativni ukrepi zoper osebo, ki je v dobri veri prijavila kršitev ali sum kršitve zakonov, tega Kodeksa ravnanja ali drugih internih aktov, so prepovedani. Slednje velja tudi za ravnanje zoper osebo, ki je v dobri veri pomagala pri preiskavi ali postopku v zvezi s takšno kršitvijo.

Ob upoštevanju potreb družbe po preiskavi in reševanju izpostavljenega vprašanja oziroma potencialne kršitve ter ob upoštevanju veljavne zakonodaje bo zaupnost prijavitelja varovana v največji možni meri.

Zaposleni naj ob kršitvi ali sumu kršitve Kodeksa ravnanja obvestijo družbo na enega od spodaj navedenih načinov:

- Nadrejenega (ali drugega vodjo, ki mu zaupajo);
- Pooblaščenca za skladnost, na naslednji elektronski naslov: compliance@comtrade.com;
- [Prek spletnega obrazca](#);

- Z dopisom, poslanim na Oddelek za skladnost poslovanja, na naslednji naslov:
Oddelek za skladnost poslovanja
Savski nasip 7
Beograd, Srbija

Prosimo, da sodelujete z nami pri ohranjanju naših visokih etičnih standardov in integritete. Spoštovanje Kodeksa ravnanja in drugih internih aktov Oddelka za skladnost poslovanja je najboljši način, da pripomorete pri napredovanju in ohranitvi našega ugleda.

Kodeks ravnanja je na voljo na spletnem mestu [Connect](#) ter na uradnih spletnih straneh vseh članic skupine Comtrade.

UVOD

Kodeks ravnanja utrjuje pomen zakonitega, etičnega in poštenega poslovanja. Je široko zasnovan vodnik za pomoč pri sprejemanju neodvisnih odločitev pri vašem vsakodnevnem delu.

Skupina Comtrade s tem prevzema odgovornost, podpira spoštovanje najvišjih standardov integritete in ravna tako, kot je prav, ker želi spoštovati pravila in verjame, da je takšno ravnanje nujno potrebno. Pošteno delovanje je namreč neprecenljivo za družbo in tisto, k čemur stremi skupina Comtrade.

Vsak zaposleni je odgovoren za izpolnjevanje svojih obveznosti na način, ki bo v skladu s Kodeksom ravnanja.

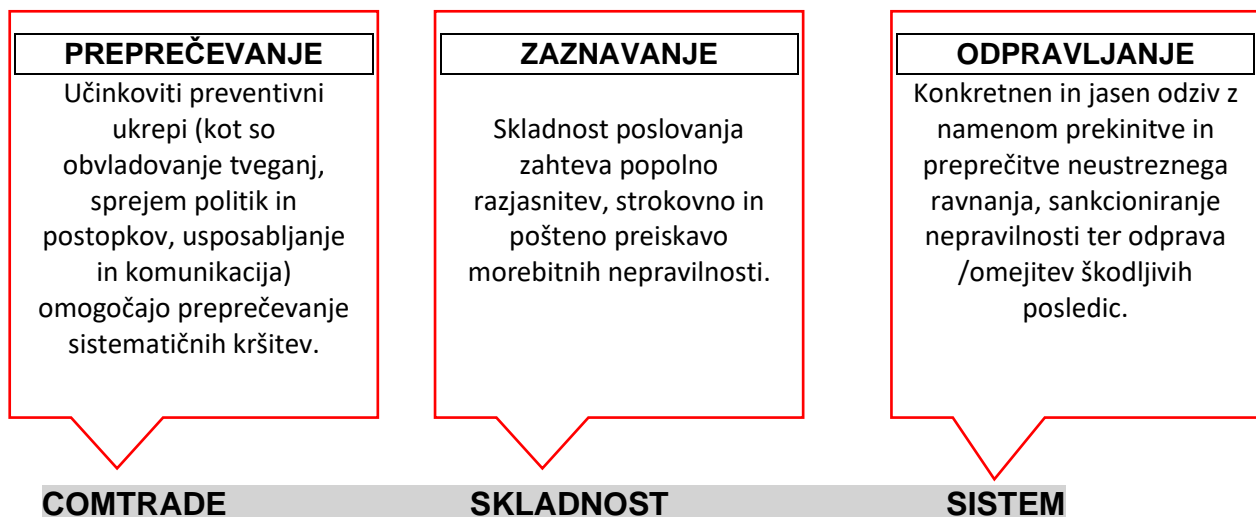
Odbor za zagotavljanje skladnosti poslovanja je odgovoren za zagotavljanje, da je v skupini Comtrade vzpostavljen učinkovit sistem za zagotavljanje skladnosti poslovanja. Vodstvo skupine Comtrade (ob podpori pravnega oddelka) je odgovorno za nadzor nad sistemom zagotavljanja skladnosti poslovanja Comtrade.

Pooblaščenec za zagotavljanje skladnosti poslovanja je odgovoren za vsakodnevno vodenje dejavnosti sistema za zagotavljanje skladnosti poslovanja.

PREPREČEVANJE	ZAZNAVANJE	ODPRAVLJANJE
Upravljanje tveganj Postopki Izobraževanje in usposabljanje Poslovna podpora	Notranji sistem nadzora Spremljanje Revizija	Spremljanje primerov Sankcioniranje Ukrepi za odpravo in omejitev škodljivih posledic

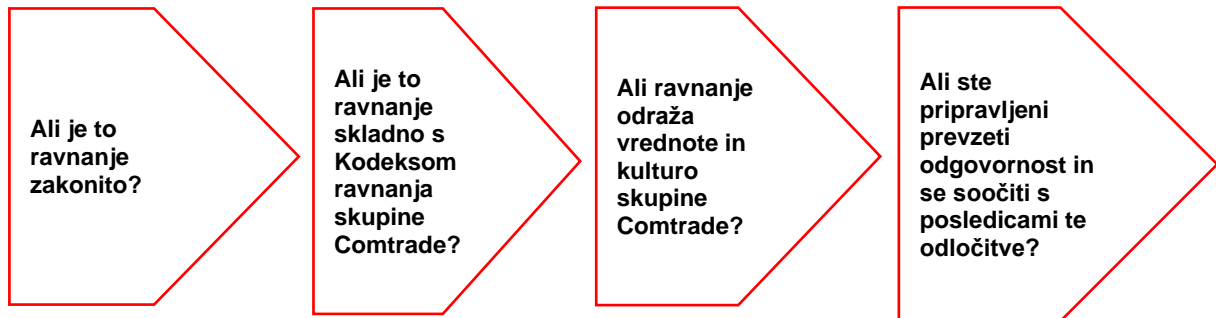
Odgovornost vodstva skupine Comtrade:

Skupina Comtrade je vzpostavila in nenehno razvija sistem zagotavljanja skladnosti poslovanja, da bi ga prilagodila spreminjajočim se poslovnim zahtevam in standardom.

Integriteta odločanja v skupini Comtrade:

Če zaposleni/na dvomi o končni odločitvi ali ni prepričan/a, če je končna odločitev ustrezna, si lahko postavi naslednja vprašanja:

Če lahko zaposleni z gotovostjo odgovori z "DA" na vsa zgornja vprašanja, se lahko brez težav odloči za nadaljevanje takšnega ravnanja. Če je odgovor na katero koli od zgornjih vprašanj "NE", zaposleni ne sme nadaljevati z ukrepanjem in mora takoj poiskati nasvet pri svojem nadrejenem, pravnem oddelku ali pooblaščenцу za zagotavljanje skladnosti poslovanja, odvisno od stopnje in pomembnosti odločitve.

Skupina Comtrade ne bo dopuščala nobene oblike povračilnih ukrepov. V duhu tega Kodeksa ravnanja lahko skupina Comtrade povsod zagotavlja neprekinjeno trajnostno poslovanje kot ga že izvaja trenutno, izvajala pa ga bo tudi v prihodnosti, v skladu z etiko in integriteto.

Če ima zaposleni ali poslovni partner vprašanja ali meni, da so bila načela tega Kodeksa ravnanja na kakršen koli način kršena, mora to sporočiti. Ta oseba se lahko vedno pogovori z vodstvom, pravnim oddelkom ali Oddelkom za zagotavljanje skladnosti poslovanja ali pošlje e-pošto na naslov compliance@comtrade.com.

1. Osnovna pravila vedenja

1.1 VEDENJE, KI JE V SKLADU Z ZAKONODAJO

Spoštovanje zakonov in pravnega sistema v vseh državah, kjer skupina Comtrade posluje, je temeljno načelo. Vsi zaposleni morajo spoštovati zakonodajo in druge veljavne predpise držav, v katerih skupina deluje, kot tudi veljavne politike in pravila skupine Comtrade.

Zaposleni morajo delovati v najboljšem interesu skupine Comtrade, pri čemer morajo upoštevati pravila, zakone in splošno veljavne družbeno sprejete vrednote. V vseh okoliščinah se je treba izogibati kršitvam veljavne zakonodaje.

Ne glede na geografsko območje ali gospodarski in finančni položaj mora poslovanje družb Comtrade potekati v skladu z zakoni in priporočili ustreznih mednarodnih organizacij, zlasti glede upoštevanja temeljnih načel skladnosti poslovanja (na primer protimonopolna pravila, pravila proti podkupovanju in korupciji, pravila proti pranju denarja in financiranju terorizma itd.).

Kršitev zakonodaje in etičnih načel lahko škoduje ugledu skupine Comtrade in vpliva na javno mnenje v družbi ter na vedenje zaposlenih in poslovnih partnerjev. Brez zaupanja v integriteto in zanesljivost skupine Comtrade ni mogoče zagotoviti dolgoročnega uspeha.

Skupina Comtrade želi postati zgled najboljših praks na področju zagotavljanja skladnosti poslovanja. Vsi, ki delujejo v imenu ali za račun skupine Comtrade, morajo spoštovati predpisane standarde Kodeksa ravnanja, četudi so ti strožji od veljavnih zakonskih zahtev.

Če je poslovni partner dolžan spoštovati strožje zakone ali notranje predpise na področju skladnosti poslovanja, kot je to dolžna družba Comtrade, bosta pogodbeni stranki to dejstvo posebej preučili in po potrebi v pogodbi ustrezno obravnavali.

V kolikor ni nobenega veljavnega zakona ali predpisa, je potrebno upoštevati Kodeks ravnanja. Če veljavna zakonodaja in Kodeks ravnanja zahtevata različno ravnanje, je potrebno upoštevati strožjo ureditev iz veljavne zakonodaje ali Kodeksa ravnanja.

Če je družba Comtrade sklenila pogodbo s poslovnim partnerjem in je družba Comtrade na podlagi pogodbe dolžna spoštovati Kodeks ravnanja poslovnega partnerja, je treba v določenih primerih upoštevati strožji Kodeks ravnanja.

Če ima zaposleni dvom o tem, kako rešiti nasprotje med Kodeksom ravnanja in veljavno zakonodajo ali pogodbo, sklenjeno s poslovnim partnerjem, se mora za pomoč obrniti na pravni oddelek in pooblaščenca za zagotavljanje skladnosti poslovanja.

1.2 VZAJEMNO SPOŠTOVANJE, INTEGRITETA IN POŠTENO RAVNANJE

Skupina Comtrade spoštuje osebno dostojanstvo, zasebnost in osebnostne pravice vsakega posameznika.

Skupina Comtrade sodeluje s posamezniki različnih narodnosti, kultur, ver, starosti, invalidnosti, ras, spola, spolne usmerjenosti in svetovnonazorskih prepričanj. Skupina Comtrade ne dopušča nikakršne oblike diskriminacije zoper kogar koli na podlagi katere koli od teh značilnosti. Prav tako ne dopušča spolnega nadlegovanja, spolnega izkoriščanja, zlorabe ali žaljivega vedenja, ne glede na to, ali gre za spolne ali druge osebne značilnosti. Ta načela veljajo tako za sodelovanje znotraj družbe kot tudi za odnose do poslovnih partnerjev.

Vsaka vrsta diskriminacije močno ogroža dobre poslovne odnose. Poleg tega diskriminacija krši tudi osebnostne pravice posameznika, na katerega se nanašajo. Vsak zaposleni se je dolžan vzdržati vsakršne diskriminacije ter podpirati in ohranjati spoštljivo in sodelovalno sožitje. Osebnost vsakega zaposlenega je potrebno spoštovati.

1.3 OGDVORNOST ZA UGLED SKUPINE COMTRADE

Skupina Comtrade si prizadeva zaščititi svoj poslovni ugled in se izogniti morebitnim sankcijam ter finančnim in drugim tveganjem.

Ugled skupine Comtrade je odvisen od načina vedenja in ravnanj njenih zaposlenih. Nezakonito ali neprimerno ravnanje posameznega zaposlenega lahko skupini Comtrade povzroči nastanek velike poslovne škode. Vsak zaposleni si mora prizadevati za ohranjanje in dvig poslovenega ugleda skupine Comtrade v svoji državi.

Da bi zagotovili spoštovanje določb Kodeksa ravnanja, sme družba Comtrade uvesti disciplinske ukrepe proti vsakemu zaposlenemu, ki bi kršil ta Kodeks ravnanja ali veljavno zakonodajo s tega področja. Posledice neupoštevanja veljavne zakonodaje in/ali Kodeksa ravnanja lahko vključujejo občutne posledice, kot so odškodninska odgovornost, disciplinske sankcije/tožba, izguba poslovnih privilegijev in - v določenih primerih - odpoved pogodbe o zaposlitvi ali prenehanje pogodbe.

1.4 UPRAVLJANJE, ODGOVORNOST IN NADZOR

Kultura integritete v organizaciji se začne od zgoraj. Vodje imajo vodstveno odgovornost, da dajejo dober zgled ostalim zaposlenim, da spodbujajo poslovno kulturo, zagotavljajo okolje, ki omogoča odprto in pošteno komuniciranje brez strahu pred kakršnimi koli povračilnimi ukrepi. Prav tako pa morajo hitro ukrepati, kadar so postavljeni pred etična vprašanja. Od njih se pričakuje, da bodo spodbujali etično kulturo družbe Comtrade in nikoli ne bodo usmerjali zaposlenih k doseganju rezultatov z ravnanjem, ki pomeni kršitev internih pravil ali veljavne zakonodaje.

Vsak vodja mora poudarjati pomen etičnega ravnanja in skladnosti poslovanja, nanju redno opozarjati pri vsakodnevnem poslovanju ter ju spodbujati z osebnim zgledom in z organiziranjem usposabljanj in izobraževanj. Odgovornost vseh vodij je, da preverijo, če na njihovem področju poslovanja prihaja do kršitev zakonodaje. Prav tako morajo zagotoviti ustrezen nadzor, ki naj bo usmerjen v preprečevanje takšnih kršitev.

1.5 ODGOVORNOST DO DRUŽBE IN DRŽAVE

Comtrade prispeva k nacionalni blaginji in družbenemu razvoju z uspešnim poslovanjem, ki zagotavlja stabilno rast skupine ter varuje interese družbenikov.

1. Razumen razvoj poslovanja

Comtrade posluje ob upoštevanju družbenih vrednot tako doma kot tudi v tujini. Comtrade spodbuja širitev in rast poslovanja z namenom stabilne rasti podjetja.

2. Zaščita interesov družbenikov

Družba Comtrade ščiti interese družbenikov z učinkovitim upravljanjem z namenom doseganja dobička iz poslovanja.

3. Prispevek k družbenemu razvoju

Družba Comtrade prispeva k državnemu in družbenemu razvoju z ustvarjanjem delovnih mest, plačevanjem davkov ter spodbujanjem družbene blaginje.

4. Varstvo okolja

Družba Comtrade si prizadeva za preprečevanje onesnaževanja okolja in spoštuje vse ukrepe, ki so potrebni za ohranjanje dragocenih naravnih virov.

2. Obravnava poslovnih partnerjev in tretjih oseb

Skupina Comtrade si prizadeva poslovati s poslovnimi partnerji, ki delijo načela opisana v tem Kodeksu ravnanja ter drugih politikah in postopkih skupine Comtrade. Skupina Comtrade je zanesljiv poslovni partner in enak odnos pričakuje tudi od svojih poslovnih partnerjev in tretjih oseb.

Skupina Comtrade bo poslovne partnerje obvestila o svojih vrednotah in načelih, kot so razvidna iz tega Kodeksa ravnanja, ter o internih politikah in postopkih, ki jih je sprejela z namenom njihovega uresničevanja. Skupina Comtrade si bo na tak način prizadevala, da bodo vsi poslovni partnerji in tretje osebe, s katerimi sodeluje, delili enake vrednote, standarde in načela.

Skupina Comtrade bo redno bdela nad dejavnostmi in ravnanji svojih poslovnih partnerjev. Poslovni partnerji predstavljajo potencialno tveganje za skupino Comtrade, zlasti v primeru, ko ti poslovni partnerji ne spoštujejo nacionalnih predpisov in uveljavljenih poslovnih praks za preprečevanje nezakonitega ravnanja.

S tem namenom mora skupina Comtrade za vsakega potencialnega poslovnega partnerja in njegovo poslovanje izvesti postopek predhodne in razumne ocene tveganja, zlasti v zvezi s korupcijo ali podobnim nedopustnim ravnanjem.

Pogodbe, sklenjene med skupino Comtrade in poslovnimi partnerji, lahko vsebujejo posebne določbe, ki zahtevajo uveljavitev dobrih praks s področja skladnosti poslovanja.

2.1 POŠTENA KONKURENCA IN PROTIMONOPOLNA ZAKONODAJA

Zaposleni v skupini Comtrade morajo paziti, da ne delijo informacij s konkurenti ali se z njimi dogovarjajo na način, ki bi lahko oviral svobodno konkurenco.

Skupina Comtrade v celoti spoštuje vsa protimonopolna pravila in zakonodajo s področja varstva konkurence.

Comtrade s svojimi konkurenti ne sme sklepati nobenih dogovorov, s katerimi bi se dogovorili o določanju cen ali popustov, prodajnih pogojev, vključno s posojili, profitnih marž, delitvi tržnih deležev, zalog, tržnih načrtov, omejevanju proizvodnje, razdelitvi trga ali kupcev, zavračanju ali prekinitvi sodelovanja s kupci.

Pravila, ki urejajo to področje, so kompleksna in se od države do države razlikujejo. Na splošno področna zakonodaja s področja varstva konkurence prepoveduje sporazume ali dejanja, ki nerazumno omejujejo obseg poslovanja ali drugače zmanjšujejo konkurenco.

Globe, ki se lahko naložijo gospodarski družbi ali zaposlenemu, ki krši zakone o varstvu konkurence, so visoke.

Opravljanje dela na nekaterih delovnih mestih v skupini Comtrade zahteva stike s konkurenčnimi podjetji. V tem primeru mora biti zaposleni na tem delovnem mestu seznanjen s predpisi o varstvu konkurence in v celoti izpolnjevati vse zakonske zahteve.

Da bi ostala konkurenčna, skupina Comtrade potrebuje pravočasne in popolne informacije o razvoju panoge, vendar mora te informacije pridobiti na pošten in zakonit način. Zaposlene spodbujamo, da raziskujejo in zbirajo informacije o konkurenčnih podjetjih, če je to del njihovih delovnih obveznosti. Zaposleni morajo te informacije pridobivati le iz odprtih virov, ne pa tudi z uporabo tehnik vohunjenja, krajo informacij ali zbiranjem informacij na kakršen koli drug nepošten ali nezakonit način.

Sporazumi, ki nedopustno omejujejo konkurenco, so lahko sklenjeni v različnih oblikah. Nezakonit sporazum je lahko formalen ali neformalen, lahko je pisni, ustni ali pa temelji zgolj na skupnih dogovorih. Zaposleni nikoli ne sme domnevati, da dogovor s konkurenčnim podjetjem z vidika varstva konkurence ni nedopusten zgolj zato, ker je neformalen.

Skupina Comtrade se s svojimi konkurenti redno srečuje in z njimi ohranja stike preko delovanja v trgovinskih združenjih, gospodarskih zbornicah, organih za določanje standardov in različnih strokovnih odborih.

Skupina Comtrade ne sme nikoli sodelovati pri dejavnostih, katerih namen je oškodovati drugo podjetje. Skupina Comtrade tako na primer ne sme sodelovati pri določanju standardov, ki so prirejeni na način, da ustvarjajo nepotrebne ovire za poslovanje konkurenčnega podjetja.

Preden se zaposleni pridruži kateri koli dejavnosti, v kateri sodelujejo konkurenčna podjetja, mora pregledati smernice skupine Comtrade s področja protimonopolne zakonodaje, da preveri, ali je sodelovanje skupine Comtrade pri dejavnosti legitimno. Če organizacija, ki vključuje konkurenčna podjetja, spremeni namen ali potek dejavnosti, morajo zaposleni zaprositi za nasvet pravni oddelek ali pooblaščenca za zagotavljanje skladnosti poslovanja glede spremembe teh okoliščin.

Poštena konkurenca omogoča svoboden razvoj trga. Načelo poštenosti velja tudi za primer tekmovanja za pridobitev tržnega deleža. Vsak zaposleni je dolžan spoštovati pravila poštene konkurence. Spotšovanje protimonopolnih pravil je lahko težavno, zlasti zato, ker se pravila lahko razlikujejo od države do države in od primera do primera. V nadaljevanju je navedenih nekaj vrst monopolnega ravnanja, ki so lahko razlog za sodni postopek zoper podjetje zaradi kršitve zakonodaje s področja varstva konkurence:

- govoriti s konkurenčnimi podjetji o cenah, proizvodnih zmogljivostih, prodaji, ponudbah, dobičku, profitnih maržah, načinih distribucije ali katerem koli drugem parametru, ki določa ali vpliva na konkurenčno ravnanje skupine Comtrade, z namenom spodbujanja vzporednega ravnanja konkurenčnega podjetja;
- sklenitev sporazuma s konkurenčnim podjetjem, da ne bo konkuriralo na trgu, da bo omejilo poslovanje s podizvajalci, predložilo lažne ponudbe v postopku javnega naročila ali o razdelitvi strank, trga, ozemlja ali proizvodnih programov;
- vplivati na kupčeve cene pri nadaljnji prodaji blaga, ki je bilo kupljeno od Comtrade, ali poskušati prisiliti kupce, da omejijo nakup enakega blaga od drugih konkurenčnih dobaviteljev;
- pridobivanje konkurenčnih informacij z industrijskim vohunjenjem, podkupovanjem, krajo informacij ali elektronskim prisluškovanjem;
- namerno razširjanje neresničnih informacij o konkurenčnem podjetju ali njegovih izdelkih ali storitvah.

V sporočilih, poročilih, diapozitivih in drugem gradivu, ki je namenjeno za notranjo uporabo v skupini Comtrade, se je potrebno izogibati vsakih nepoštenih, omalovaževalnim in drugih neprimernih komentarjev o konkurenčnih podjetjih in drugih osebah zunaj skupine Comtrade.

Zaposleni naj se obrnejo na pravni oddelek ali pooblaščenca za zagotavljanje skladnosti poslovanja, če imajo vprašanja o obveznostih skupine Comtrade glede zakonodaje, ki ureja varstvo konkurence v njihovi državi.

2.2 PREPREČEVANJE PODKUPOVANJA IN KORUPCIJE: DAJANJE PODKUPNINE (AKTIVNA KORUPCIJA)

Comtrade ima ničelno toleranco do podkupovanja in korupcije ter je zavezan k profesionalnemu in poštenemu ravnanju v vseh poslovnih odnosih in razmerjih v vseh pravnih ureditvah, v katerih posluje. Nepoštene poslovne prakse so nedopustne.

Comtrade verjame, da je uspeh posledica ponudbe kakovostnih izdelkov in storitev po konkurenčnih cenah v okviru svobodne in poštene konkurence. Vsaka ponudba, obljuba, donacija ali darilo morajo biti v skladu z veljavnimi zakoni in internimi pravili Comtrade ter ne smejo vzbujati videza slabe vere ali kakršne koli neprimernosti.

Zaposleni ne sme neposredno ali posredno ponuditi kakršne koli prednostne obravnave poslovnim partnerjem, podeliti ali odobriti dajanja denarja (podkupnine) ali česar koli drugega vrednega državnemu uradniku, da bi vplival na uradne postopke ali pridobil nedopustno prednost za Comtrade. Enako velja tudi za poslovanje z zasebnimi poslovnimi partnerji.

Poleg tega zaposleni tudi ne smejo posredno dati denarja ali česar koli vrednega svojemu poslovnemu partnerju ali tretji osebi, če okoliščine kažejo, da bi se lahko dano na posreden ali neposreden način preneslo na državnega uradnika z namenom vplivanja na uradno dejanje ali pridobitve neprimerne prednosti ali na zasebnega poslovnega partnerja v zameno za nepošteno prednost v poslu.

Izraz "kar koli vrednega" je potrebno razlagati široko in se nanaša na vse, kar bi lahko imelo vrednost za posameznika ali z njim povezano osebo. To vključuje na primer pogodbo o dobavi blaga ali storitev, letalske vozovnice, prevoze z limuzino, prehrano, zabavo, zaposlitev, darila in poslovne priložnosti. Pomembno je, da se zaposleni ne le izogibajo takšnim plačilom ali darilom, temveč tudi situacijam, v katerih bi lahko iz njihovih dejanj sklepali, da gre za ponujanje podkupnine.

Zaposleni ne smejo izplačevati nikakršnih plačil za pospeševanje, saj jih je včasih mogoče razumeti kot podkupnino. Če je nekdo zaprosen za plačilo za pospeševanje, se zaposleni ne sme strinjati z zahtevo in mora čim prej zaprositi pravni oddelek ali pooblaščenca za zagotavljanje skladnosti poslovanja za nadaljnje usmeritve in navodila.

Zaposleni, ki so odgovorni za sklepanje pogodb o skupnem vlaganju (joint venture), morajo:

- zagotoviti, da so poslovni partnerji seznanjeni s protikorupcijskimi načeli skupine Comtrade,
- oceniti kvalifikacije in ugled potencialnih poslovnih partnerjev, ter
- z namenom zaščite skupine Comtrade v sporazume in predloge pogodb vključiti ustrezne določbe s področja skladnosti poslovanja.

Vsaka naložbena odločitev skupine Comtrade – ne glede na to, ali gre za nakup kontrolnega ali manjšinskega deleža v podjetju ali dogovor o skupnem vlaganju (joint venture) – mora temeljiti na predhodnem pravnem preverjanju potencialnih poslovnih partnerjev in na preverjanju skladnosti poslovanja.

2.3 PREPREČEVANJE PODKUPOVANJA IN KORUPCIJE: SPREJEMANJE PODKUPNINE (PASIVNA KORUPCIJA)

Comtrade strogo prepoveduje vodilnim delavcem, zaposlenim in poslovnim partnerjem, ki delujejo v njenem imenu, da bi sodelovali v kakršni koli obliki pasivne korupcije. Prepovedano je dejanje pridobivanja ali sprejemanja nezakonite ali prikrite koristi, prejetje ali sprejetje kakršnih koli ugodnosti s strani skupine Comtrade ali poslovnega partnerja.

Comtrade ne bo dopuščal nobene oblike podkupovanja ali korupcije niti na splošno niti v korist Comtrade. Pasivna korupcija lahko vključuje na primer dodelitev pogodbe, vplivanje na rezultate revizije ali inšpekcijskega pregleda ali dodelitev pravic za trženje.

Comtrade išče poslovne partnerje, ki delijo njene vrednote. Comtrade ni odgovoren za ravnanja svojih poslovnih partnerjev, če ti v svojem imenu sodelujejo pri podkupovanju ali korupciji.

3. Darila in gostoljubnost (povabila in zabave)

Darila in gostoljubnost (vabila ali zabave) morajo biti primerni za doseganje poslovnih namenov. Ne smejo predstavljati poskusa korupcije in neprimerne načina pridobivanja osebnih koristi ali koristi v imenu skupine Comtrade.

Vodje ali zaposleni smejo sprejeti darila in vabila poslovnih partnerjev pod pogojem, da so v skladu s spodnjimi pravili.

Skupina Comtrade strogo prepoveduje:

- Vsako darilo, povabilo, gostoljubje ali poslovno zabavo, dano ali prejeto na prikrit način ali od neznane osebe ali osebe, ki ni bila ustrezno identificirana;
- Vsako darilo, dano ali prejeto v denarju ali denarju enakovredni obliki (darilni boni ali ostali vrednejši predmeti);
- Vsako darilo, vabilo, gostoljubje ali poslovno zabavo, ki krši veljavne predpise (zlasti zaradi njihove količine, narave, osebe, ki daje takšno darilo ali vabilo, ali osebe, ki jih je prejela ali dala);
- Vsako darilo, povabilo, gostoljubje ali poslovno zabavo, ki je v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji.

Zaposleni lahko poslovnim partnerjem ponudijo darila, vabila, gostoljubje in poslovno zabavo iz vljudnosti. Ponujanje daril, vabil ali gostoljubja mora biti v izključnem interesu Comtrade, v mejah pristojnosti in dolžnosti zaposlenih ali poslovnih partnerjev ter z jasno navedbo, da je Comtrade lastnik ali organizator določenega darila, povabila, gostoljubja ali poslovne zabave. Ta darila, povabila, gostoljubja ali poslovne zabave morajo biti razumne vrednosti in dani na transparenten način.

Vsa darila, vabila in gostoljubja, ki presegajo prag, določen z internim postopkom za dajanje daril, vabila in gostoljubja, je potrebno pred njihovim prejemom ali ponujanjem odobriti. V primeru dvoma se lahko zaposleni obrne na svojega nadrejenega ali pooblaščenca za zagotavljanje skladnosti poslovanja.

3.1 POLITIČNO UDEJSTVOVANJE, PRISPEVKI IN SPONZORSTVO

Comtrade ne daje donacij politikom, političnim strankam ali političnim organizacijam (politični prispevki). Kot odgovoren član družbe skupina Comtrade daje finančne ali ostale materialne donacije za namene spodbujanja izobraževanja, znanosti, umetnosti, kulture, športa ter za ostale družbenokoristne in humanitarne projekte.

Ob posebnih priložnostih, odvisno od države, v kateri Comtrade posluje, se lahko politični prispevki dajejo le, če so v skladu z veljavno zakonodajo. Vodstvo Comtrade skrbno pregleda vse vidike prispevka, zlasti prejemnika, znesek, časovni okvir ter morebiten vpliv na javno mnenje.

Comtrade lahko da donacijo, če s tem podpre legitimni dobrodelni namen in slednje ne pomeni nadomestila za kakršno koli uslugo ali politični dogovor.

Vse donacije morajo biti transparentne. To pomeni, da morata biti identiteta prejemnika in uporaba donacije jasna, namen donacije pa legitim in dokumentiran.

Nekatere donacije so vedno prepovedane:

1. Donacije profitni organizaciji;
2. Plačila na zasebne račune (razen štipendij za izobraževanje, šport ali umetnost);
3. Donacije organizacijam, katerih cilji niso združljivi z načeli Comtrade, ali
4. Donacije, ki bi škodile ugledu Comtrade.

Sponsoriranje predstavlja vsak prispevek Comtrade v denarju ali storitvah za dogodek, ki ga organizira tretja oseba, v zameno za možnost oglaševanja blagovne znamke Comtrade.

Vsi sponzorski prispevki morajo biti transparentni, uporabljeni v zakonite poslovne namene in sorazmerni s sponzoriranim dogodkom. Prispevkov se ne sme obljubljeni, ponujati ali dajati z namenom zagotavljanja neupravičenih konkurenčnih prednosti za Comtrade ali za druge neprimerne namene.

Namen sponzorstva je promocija blagovne znamke ali logotipa skupine Comtrade. Promocijo morajo izvajati legitimne in ugledne organizacije. Vodstvo Comtrade mora zagotoviti, da teh sponzorskih dejavnosti ni mogoče izrabiti za doseganje osebnih koristi katerega koli zaposlenega ali tretje osebe.

4. Javna naročila

Številne države po svetu z zakonodajo, predpisi in pogodbenimi zahtevami urejajo pravila za nakup blaga in storitev od zasebnih ponudnikov, kot je Comtrade. Namen teh pravil je zagotoviti, da lahko pravne osebe javnega prava blago in storitve kupujejo po konkurenčnih cenah, ter zaščititi javne naročnike pred poskusi nezakonitega vplivanja

na razpisni postopek. Comtrade mora pri poslovanju s pravnimi osebami javnega prava ravnati transparentno, pošteno in natančno.

Comtrade mora pri prodaji blaga ali storitev pravnim osebam javnega prava upoštevati vse veljavne zakone, pravila in pogodbene zahteve v zvezi z javnimi naročili. V zvezi s tem je prepovedano vsako dejanje, ki se izvaja zunaj regulativnega okvirja, ki se uporablja za postopek javnega naročanja. Prepovedano je tudi vsako dejanje, ki ima za posledico omejevanje konkurence, zlasti v okviru nezakonitega dogovora z enim ali več ponudniki ali katero koli drugo ravnanje, ki ima za posledico nedopustno omejevanje konkurence.

5. Preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma

Pranje denarja in financiranje terorizma sta kaznivi dejanji z gospodarskimi učinki. Ker gre za težave globalnih razsežnosti, so njihove negativne posledice številne: spodkopavajo stabilnost in transparentnost ter povzročajo gospodarske motnje, ogrožajo izvajanje reform, zmanjšujejo tuje naložbe in povzročijo okrnitev ugleda.

Pranje denarja je praksa prikrivanja nezakonitega izvora denarja ali premoženja, pridobljenega s kaznivim dejanjem. Kadar je s kaznivim dejanjem ustvarjen dobiček, storilec išče načine, kako nadzorovati sredstva ali drugo premoženje, ne da bi pritegnil pozornost pristojnih davčnih organov, in zato opravlja transakcije, ki dajejo videz zakonitega poslovanja.

Pranje denarja sestavljajo tri glavne faze:

1. *Faza umestitve* pomeni prenos premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, v zakonit vir dohodka. Lahko se prenese v finančne instrumente ali na bančne račune.
2. *Faza platenja*, v kateri se sredstva v majhnih transakcijah, ki so vstopile v zakoniti finančni sistem, prenašajo na različne račune in z njih, da bi se prikrila sled in povezava s kriminalnim virom.
3. *Faza integracije*, v kateri se sredstva vključijo nazaj v zakonite finančne račune storilca kaznivega dejanja.

Financiranje terorizma zagotavlja sredstva za izvajanje teroristične dejavnosti. Vključuje lahko sredstva, pridobljena iz zakonitih virov, kot so poslovni dobiček in donacije iz osebnih virov ali humanitarnih organizacij, pa tudi iz nezakonitih virov, kot so trgovina z drogami, tihotapljenje orožja in drugega nezakonitega blaga, goljufije, ugrabitve in izsiljevanja.

KYC – *Know Your Client/Customer* ('Spoznaj svojo stranko/kupca') je postopek identifikacije in preverjanja poslovnih partnerjev kot sestavni del postopka preprečevanja pranja denarja.

Cilj Comtrade je poslovati z uglednimi poslovnimi partnerji, ki se ukvarjajo z zakonitimi poslovnimi dejavnostmi in katerih sredstva izvirajo iz zakonitih virov.

Vsi zaposleni morajo spoštovati veljavne zakone o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma in interne postopke glede preprečevanja pranja denarja, ki so sprejeti znotraj skupine Comtrade. Zaposleni morajo upoštevati tudi vse zahteve glede računovodstva, vodenja evidenc in finančnega poročanja, ki veljajo za poslovanje z gotovino in plačila v zvezi z drugimi transakcijami in pogodbami.

Da bi se izognili težavam na tem področju, morajo biti zaposleni pozorni na vsako sumljivo vedenje poslovnih partnerjev in o njem poročati.

6. Sodelovanje s strankami in podizvajalci

Comtrade mora upoštevati veljavne izvozne in carinske predpise v zvezi z mednarodnimi sankcijami in embargi (npr. predpise vlade ZDA glede izvoza (izvirno Export Administration Regulations (EAR)) ter sankcije vladnega urada ZDA za nadzor nad tujim premoženjem (izvirno Office of Foreign Assets Control (OFAC))) v državah, v katerih posluje. Nadzor izvoza se na splošno uporablja za prenos blaga, storitev, strojne in programske opreme ali tehnologije prek določenih državnih meja.

Veljavni predpisi o nadzoru izvoza se lahko uporabijo v povezavi z neposrednim ali posrednim izvozom v sankcionirane države ali strankam ali uvozom iz oz. od njih, ki so določene na podlagi razlogov nacionalne varnosti ali zaradi sodelovanja v nezakonitih dejavnostih.

Poleg tega ni dovoljeno prodajati in/ali kupovati blaga in/ali storitev v/iz/-od (i) izvzete(-i) držav (npr. Kube, Irana, Severne Koreje, Sudana, Sirije, in regije Krim v Ukrajini), (ii) fizičnim(-ih) osebam(-) in/ali pravnim(-ih) osebam(-),

kot so posebej označeni državljani in blokirane osebe, druge fizične in pravne osebe na seznamih vlade ZDA, teroristi, preprodajalci mamil, razpečevalci orožja za množično uničevanje in kriminalne združbe.

Kršitev teh zakonov in predpisov lahko privede do resnih sankcij, vključno z denarnimi kaznimi in/ali prekinitvijo poenostavljenih izvoznih in uvoznih postopkov (prekinitvev nemotene dobavne verige).

Zaposleni, ki sodelujejo pri uvozu in izvozu blaga, storitev, strojne in programske opreme ali tehnologije, morajo upoštevati veljavne predpise o gospodarskih sankcijah, nadzoru izvoza in uvoza ter vse s tem povezane politike in postopke.

Zaposleni niso dolžni poslovati z vsemi potencialnimi podizvajalci, prav tako jim ni treba sklepati poslov s podizvajalci samo na podlagi najnižje cene ali dejstva, da je posamezni podizvajalec hkrati tudi stranka.

Zaposleni se morajo izogibati odločitvam, ki temeljijo na osebni naklonjenosti ali drugih dejavnikih, ki niso povezani z interesi Comtrade.

Odločitev o podizvajalcu pri določenem projektu mora temeljiti na skrbni presoji podizvajalčeve tehnologije, kakovosti, odzivnosti, sposobnosti dobave ter stroškov. Upoštevati je treba tudi podizvajalčevo finančno stabilnost, skrb za varovanje okolja in doseganje dosežene rezultate.

Zaposleni ne smejo vzpostaviti ali vzdrževati poslovnega odnosa z nobenim podizvajalcem, če menijo, da njegove poslovne prakse kršijo zakone ali osnovna načela delovnega prava ali varstva okolja.

Comtrade mora izvajati in ohranjati najvišje standarde integritete pri dajanju izjav o svojih izdelkih in storitvah ter pri tem poudarjati kvaliteto svoje ponudbe. Prav tako pa se mora izogibati nepoštenim ali omalovaževalnim pripombam o konkurenčnih podjetjih.

7. Izogibanje navzkrižju interesov

Odgovornost zaposlenih je, da sprejemajo poslovne odločitve, ki so v najboljšem interesu Comtrade in ne temeljijo na zasledovanju njihovih osebnih interesov.

Zaposleni mora svojega nadrejenega obvestiti o vseh svojih osebnih interesih, ki bi jih lahko imel v zvezi z opravljanjem svojih delovnih obveznosti. Zaposleni pri sklepanju zasebnih pogodb ali naročil ne smejo poslovati s podjetji, s katerimi imajo poslovne stike v okviru opravljanja svojih delovnih obveznosti pri Comtrade, če bi lahko iz te zasebne pogodbe ali naročila izhajale kakršne koli koristi za zaposlenega.

Dodatna navodila:

Vsi zaposleni se morajo izogibati konfliktom med lastnimi interesi in interesi Comtrade. Morebitna nasprotja se lahko pojavijo zlasti v primeru naložb v podjetja, ki so neposredno konkurenčna Comtrade, ali v primeru tesnih družinskih odnosov z osebami, ki delujejo znotraj konkurenčnih podjetij. Morebitno navzkrižje interesov je potrebno razkriti in se o njem pogovoriti z vodstvom, pravnim oddelkom in pooblaščenecem za zagotavljanje skladnosti poslovanja.

Na začetku zaposlitve pri Comtrade vsak zaposleni podpiše obrazec za razkritje nasprotja interesov. Izvod obrazca za razkritje nasprotja interesov hrani kadrovski oddelek v osebni mapi vsakega zaposlenega.

7.1 KONKURENČNA PREPOVED, DODATNA ZAPOSILITEV IN PROSTOVOLJSTVO

V vseh pogodbah o zaposlitvi, sklenjenih med zaposlenim in Comtrade, je določena konkurenčna prepoved, ki velja v času zaposlitve pri Comtrade (v nadaljevanju: konkurenčna prepoved). S klavzulo o konkurenčni prepovedi se zaposleni zavezuje, da brez predhodnega pisnega soglasja Comtrade ne bo opravljal nobene od naslednjih dejavnosti, ne glede na to, ali gre za delovanje v lastno korist ali v imenu druge pravne ali fizične osebe:

1. uporaba znanja, izkušenj in poslovnih stikov, ki jih je delavec pridobil med opravljanjem dela v Comtrade, povezanih s poslovno dejavnostjo Comtrade, razen če se posel opravlja v korist Comtrade,
2. neposredno ali posredno sodelovanje pri poslovanju katere koli druge pravne ali fizične osebe, ki opravlja enako ali podobno dejavnost kot Comtrade,
3. novačenje zaposlenih in drugih oseb, ki opravljajo delo pri Comtrade, za delo pri drugem delodajalcu.

V pogodbi o zaposlitvi so opredeljena tudi območja, na katerih velja klavzula o konkurenčni prepovedi.

Ravnanje v nasprotju s klavzulo o konkurenčni prepovedi med zaposlitvijo pomeni kršitev delovnih obveznosti zaposlenega in je lahko razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi.

Zaposlenim je strogo prepovedano uporabljati zaupne informacije Comtrade, voditi ali pomagati podjetju, ki konkurira Comtrade, ali se ukvarjati s kakršnimi koli konkurenčnimi dejavnostmi.

Glede na zgoraj navedeno je strogo prepovedano, da bi zaposleni opravljali dodatno delo v katerem koli podjetju, ki opravlja enako ali podobno dejavnost kot Comtrade. Če se zaposleni med zaposlitvijo pri Comtrade na kakršni koli podlagi vključi v delo v konkurenčnem podjetju (vključno z zaposlitvami, ki niso zajete v klavzuli o konkurenčni prepovedi), mora o tem pisno obvestiti Comtrade in predložiti vse podatke v zvezi s takšno zaposlitvijo (vrsta zaposlitve, delodajalec itd.). Dovoljenje za dodatno zaposlitev s strani Comtrade ne bo izdano, če bi lahko takšna zaposlitev povzročila škodo ali je takšna zaposlitev v nasprotju z interesi Comtrade.

Comtrade iskreno podpira prostovoljstvo v okviru delovanja pri dobroteljskih, strokovnih in družbenokoristnih organizacijah, vendar pa lahko prostovoljna dejavnost včasih predstavlja navzkrižje interesov za zaposlene.

Zaposleni naj prostovoljno delo opravljajo zunaj delovnega časa in v lastni organizaciji.

Zaposleni se mora vzdržati glasovanja, če Comtrade sprejema odločitve v zvezi z dobroteljsko ali drugo organizacijo, v kateri zaposleni opravlja prostovoljno delo. V dobroteljski ali prostovoljni organizaciji ni dovoljeno uporabljati imena Comtrade ali njene blagovne znamke brez predhodnega soglasja zaposlenemu nadrejenega.

8. Ravnanje s premoženjem Comtrade

Vsak zaposleni mora poskrbeti za zaščito premoženja Comtrade. To vključuje tudi zaščito pred nepooblaščenno uporabo. Uporaba premoženja Comtrade v nezakonite ali neprimerne namene je strogo prepovedana.

Ker so računalniki, komunikacijski sistemi, mize, omarice in druga oprema v lasti Comtrade, lahko ta do teh kadar koli dostopa, z namenom, da bi izpolnila svoje obveznosti do strank ali oblastnih organov ter spremljala delovno uspešnost zaposlenega v skladu z veljavno zakonodajo, pogodbo o zaposlitvi ali legitimnim interesom Comtrade. Dostop je dopusten tudi v primeru suma nezakonitega ravnanja s strani zaposlenega.

Čeprav lahko zaposleni v Comtrade zgoraj navedena delovna sredstva občasno uporabljajo tudi za zasebne namene, delovna sredstva po prenehanju pogodbe o zaposlitvi ostanejo v lasti Comtrade ter so pod njenim stalnim nadzorom, tudi če so s strani zaposlenega zavarovana s ključavnicami in gesli. Zasebna uporaba je omejena ter mora biti zakonita, nikoli pa ne sme imeti negativnih posledic za Comtrade.

Oddelek za informatiko (IT) Comtrade objavlja standarde in politike, ki spodbujajo ustrezno uporabo ter varnost informacijskih sistemov Comtrade. Zaposleni morajo biti seznanjeni s temi pravili in jih v celoti upoštevati. Ta pravila predstavljajo smernice za uporabo omrežij in sistemov Comtrade, gesel, elektronske pošte, glasovne pošte in interneta.

9. Ravnanje z zaupnimi informacijami

Poslovni in tehnični podatki Comtrade so izključna last družbe. Razkrijejo jih lahko le zaposleni, ki so zadolženi za njihovo upravljanje, in le, če ugotovijo, da obstaja poslovni namen za njihovo posredovanje oziroma razkritje.

Občutljive informacije smejo biti razkrite ali prevzete le po tem, ko je bila sklenjena pisna pogodba o nerazkritju informacij (NDA). Kadar želijo poslovni partnerji namesto standardne pogodbe o nerazkritju informacij (NDA), sestavljene s strani Comtrade, uporabiti svojo lastno predlogo pogodbe, se mora zaposleni posvetovati s pravnim oddelkom.

Zaupne informacije vključujejo informacije o Comtrade, ki niso splošno znane javnosti, in informacije, ki so jih poslovni partnerji zaupali Comtrade.

Nepooblaščen dostop, razkritje ali izguba informacij lahko resno škodujejo Comtrade ter poslovnim partnerjem in zaposlenim. Zaposleni morajo varovati zaupne informacije tako, da jih ustrezno označijo, jih ščitijo in dopustijo dostop do njih zgolj tistim, ki jih morajo poznati za opravljanje svojega dela. Enako morajo zaposleni ravnati tudi v primeru, ko se ti podatki posredujejo zgolj znotraj Comtrade.

Te obveznosti veljajo tudi po prenehanju zaposlitve. Ko zaposleni zapusti Comtrade, ne sme s seboj vzeti nobenega tiskanega dokumenta ali elektronskega medija, ki vsebuje zaupne informacije ali druge podatke, do katerih je omejen dostop.

Zaposleni morajo občutljive informacije označiti v skladu s Pravilnikom o varovanju zaupnih informacij z namenom, da se označi stopnja varovanja ter kako širokemu krogu oseb so lahko posredovane.

9.1 EVIDENCE IN FINANČNA INTEGRITETA

Odperto in učinkovito komuniciranje zahteva natančno in resnično poročanje. To velja tako za odnose z vlagatelji, zaposlenimi, poslovnimi partnerji kot tudi z javnostjo in vsemi državnimi organi.

Comtrade mora imeti vzpostavljene postopke in nadzor, ki zagotavljajo, da so transakcije izvršene v skladu z odobritvijo posloводства.

Vsi zaposleni morajo poskrbeti, da so poslovne knjige in računovodske evidence Comtrade popolne, točne ter pošteno odražajo vsako transakcijo ali izdatek. Izdelane morajo biti pravočasno in v skladu z veljavnimi računovodskimi pravili in standardi.

Poslovne knjige in računovodske evidence vključujejo vse podatke, potrdila in drugo pisno gradivo, zbrano za namen finančnega poročanja in razkritja, ter gradivo, zbrano za druge namene. Prav tako vključujejo tudi interne evidence stroškov (kot so na primer poročila o stroških).

Poslovne knjige in računovodske evidence je potrebno hraniti in jih po poteku določenega časa uničiti v skladu s politiko Comtrade, razen če pravni oddelek ne odloči drugače.

9.2 VAROVANJE OSEBNIH PODATKOV

Dostop do interneta in intraneta znotraj skupine Comtrade, svetovna elektronska izmenjava informacij in elektronsko poslovanje so ključnega pomena za učinkovitost vsakega od nas in za uspeh podjetja kot celote. Uporaba računalniškega omrežja skupine Comtrade, informacijskih virov in internetnih storitev je namenjena izključno poslovni uporabi. Zaposleni morajo upoštevati varnostne zahteve informacijskih virov in se vzdržati uporabe teh virov v neetične ali nezakonite namene.

Prednosti elektronskega komuniciranja so povezane s tveganji v zvezi z informacijsko varnostjo in varstvom osebnih podatkov. Učinkovito predvidevanje tveganj je pomembna sestavina upravljanja informacijske tehnologije, del opravljanja vodstvenih funkcij in tudi naloga vsakega posameznika.

Obdelavo osebnih podatkov ureja veljavna zakonodaja (na primer Zakon o varstvu osebnih podatkov) in Splošna uredba EU o varstvu podatkov (GDPR). Za zagotovitev skladnosti poslovanja je potrebno upoštevati zakonodajo države, v kateri podjetje deluje. Če so njeni predpisi strožji od minimalnih standardov, določenih v skupini Comtrade, je potrebno uporabiti strožje (zakonske) predpise.

Osebnih podatki se lahko zbirajo le za določene, izrecne in zakonite namene in se ne smejo nadalje obdelovati na način, ki ni združljiv s temi nameni. Prav tako se lahko osebni podatki obdelujejo le zakonito, pošteno in pregledno v odnosu do posameznika, na katerega se nanašajo ti osebni podatki. Osebni podatki morajo biti ustrezni, relevantni in omejeni z namenom, za katerega se obdelujejo. Njihovo obdelovanje mora biti natančno. Osebnih podatke je treba hraniti v obliki, ki omogoča identifikacijo posameznikov, na katere se ti nanašajo, in sicer največ toliko časa, kot je potrebno za dosego namena, za katerega se obdelujejo. Pri obdelavi osebnih podatkov je potrebno zagotavljati ustrezno varnost osebnih podatkov, vključno z zaščito pred nepooblaščenimi ali nezakonitimi obdelavo ter pred nenamerno izgubo, uničenjem ali poškodovanjem. Slednje se zagotavlja z uporabo ustreznih tehničnih in organizacijskih ukrepov.

Posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, imajo pravico biti obveščeni o obdelavi svojih osebnih podatkov v jedrnatih, preglednih, razumljivih in enostavno dostopnih oblikah in sicer v jasnem in preprostem jeziku ter biti obveščeni o svojih pravicah v zvezi z obdelavo svojih osebnih podatkov, kot so pravica posameznika do dostopa, pravica do popravka, pravica do izbrisa ali pravica do pozabe, pravica do omejitve obdelave, pravica do prenosljivosti podatkov, pravica do ugovora, pravica do preklica privolitve kadar koli (ne da bi to vplivalo na zakonitost obdelave na podlagi privolitve pred njenim preklicem) in pravica do pritožbe pri nadzornem organu.

Ne glede na to, ali je vsako podjetje v vlogi upravljavca, obdelovalca ali podobdelovalca, je Comtrade odgovoren za obdelavo osebnih podatkov v skladu z veljavno zakonodajo in mora izpolnjevati obveznosti, ki jih ta predpisuje, ter zagotoviti varnost obdelave in uporabe osebnih podatkov z varovanjem zaupnosti, celovitosti in razpoložljivosti teh podatkov. Vsako podjetje, ki je član skupine Comtrade, mora zagotoviti, da ponudniki storitev, ki jim je zaupano obdelovanje osebnih podatkov, pri poslovanju s Comtrade ohranjajo enako raven varstva osebnih podatkov.

Vsi zaposleni morajo strogo upoštevati pravila varstva osebnih podatkov.

10. Okolje, zdravje in varnost pri delu

10.1 OKOLJE

Varstvo okolja je za Comtrade pomembno, ker mu omogoča ustvarjanje družbene, okoljske in gospodarske vrednosti za dolgoročno poslovno uspešnost ter odgovoren globalni razvoj. Comtrade se osredotoča na ugotavljanje vseh vidikov svojega poslovanja, ki imajo lahko vpliv na okolje ter na izvajanje in pregledovanje teh vidikov z namenom zmanjševanja porabe energijskih virov, odpadkov in onesnaževanja pri delovanju Comtrade ter z namenom spodbujanja varčevanja z energijo in viri.

Comtrade si prizadeva ohranjati naravne vire in zmanjšati obremenitev okolja zaradi nastajanja odpadkov ter emisij v zrak, vodo in zemljo.

10.2 ZDRAVJE IN VARNOST PRI DELU

Ker se zavedamo, da so zaposleni najpomembnejši dejavnik pri doseganju dolgoročnega uspeha, je Comtrade zavezan k nenehnemu razvoju delovnega okolja, ki omogoča trajnostno uspešnost in v katerem lahko vsi zaposleni dosežejo najboljše rezultate.

Comtrade je zavezan k doseganju visokih standardov za zagotavljanje varnih in zdravih delovnih mest za svoje zaposlene, poslovne partnerje in obiskovalce. Zavezanost skupine Comtrade k zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu presega zgolj doseganje skladnosti z veljavno zakonodajo.

Zdravje in varnost sta ključni prednostni nalogi pri načrtovanju in razvoju delovnih procesov ter pri tem, kako je treba organizirati različne dejavnosti. Comtrade si prizadeva za zagotavljanje zdravih in varnih delovnih mest, na katerih ne bi prihajalo do poškodb pri delu in poklicnih bolezni.

11. Izvajanje in spremljanje skladnosti

Vodstvo Comtrade naj dejavno spodbuja široko upoštevanje in izvajanje tega Kodeksa ravnanja.

Skladnost z zakonodajo in upoštevanje izvajanja Kodeksa ravnanja se redno spremljata.

Če zaposleni v Comtrade ni prepričan, kaj je prav storiti v določenem primeru, mu je na voljo veliko virov informacij. Za pomoč se lahko obrne na nadrejene, pravni oddelek, kadrovski oddelek in pooblaščenca za zagotavljanje skladnosti poslovanja.

Zaposleni lahko kršitve ali domnevne kršitve Kodeksa ravnanja prijavijo pooblaščenca za zagotavljanje skladnosti poslovanja na elektronski naslov compliance@comtrade.com.

12. Končne določbe

Kodeks ravnanja ter njegove spremembe sprejme Odbor za zagotavljanje skladnosti poslovanja.

Kodeks ravnanja začne veljati 8. (osmi) dan od dneva objave na portalu Connect.

S sprejetjem tega Kodeksa ravnanja preneha veljati Kodeks ravnanja z dne 28.04.2022.